

Vergaderjaar 2025–2026

36 644

Regels in verband met de uitgifte van de Nederlandse identiteitskaart (Wet op de Nederlandse identiteitskaart)

C

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 4 februari 2026

Graag bedank ik de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor de schriftelijke inbreng bij het wetsvoorstel, houdende regels in verband met de uitgifte van de Nederlandse identiteitskaart (Wet op de Nederlandse identiteitskaart). De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden hebben een vraag over de geslachtsvermelding op de Nederlandse identiteitskaart. De leden van de PVV-fractie hebben eveneens kennisgenomen van het wetsvoorstel en wensen hierover enkele vragen te stellen aan de regering. In deze nota naar aanleiding van het verslag beantwoord ik de door de leden van de D66-fractie en de PVV-fractie gestelde vragen.

1. Geslachtsvermelding

*De leden van de **D66**-fractie merken op dat de Paspoortwet Nederlanders de mogelijkheid biedt om een «X» in hun paspoort te vermelden. In het huidige wetsvoorstel staat echter enkel dat het geslacht op de identiteitskaart vermeld moet worden, zonder te concretiseren wat onder «geslacht» wordt verstaan. Deze leden verzoeken de regering daarom te verduidelijken of het wetsvoorstel betreffende de Nederlandse identiteitskaart mensen die zich noch als man noch als vrouw identificeren de mogelijkheid biedt om een «X» op hun identiteitskaart te laten vermelden. Met andere woorden: biedt het wetsvoorstel betreffende de Nederlandse identiteitskaart mensen voor wat betreft het criterium «geslacht» dezelfde mogelijkheden als de Paspoortwet?*

Dit wetsvoorstel brengt hierin geen verandering. Het doel van het wetsvoorstel is om de regels uit de Paspoortwet betreffende de Nederlandse identiteitskaart zonder inhoudelijke wijzigingen over te zetten naar dit nieuwe wetsvoorstel. Dit betekent dat er voor wat betreft het criterium «geslacht» voor de NIK dezelfde mogelijkheden zijn als voor het paspoort. Op dit moment is het mogelijk om bij de rechtbank een verzoek te doen om de geslachtsvermelding in de geboorteakte te wijzigen naar «kan niet

worden vastgesteld».¹ Deze vermelding op de geboorteakte leidt tot een registratie «O» (onbekend) in de Basisregistratie Personen en vermelding «X» op het paspoort of de Nederlandse identiteitskaart (NIK). Personen die succesvol een verzoek doen bij de rechtbank om hun geslachtsvermelding te wijzigen, moeten een nieuwe NIK aanvragen, waarop de gewijzigde geslachtsvermelding staat.² Ook daarin brengt dit wetsvoorstel geen verandering.

2. Caribisch Nederland

*Op pagina's 12 en 19 van de memorie van toelichting lezen de leden van de **PVV**-fractie het volgende: «De AVG en de gegevensbeschermingswetgeving van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba vormen het juridisch kader waaraan de verwerking van persoonsgegevens zoals voorgesteld in dit wetsvoorstel dient te voldoen.» en «Bij een aanvraag voor een NIK in de openbare lichamen worden de gegevens door de uitgevende instantie opgenomen in het basisregister reisdocumenten en de lokale Nederlandse identiteitskaartenadministratie. (...). De uitgevende instanties in de openbare lichamen raadplegen in het kader van een aanvraag het basisregister reisdocumenten (en hun eigen lokale Nederlandse identiteitskaartenadministratie en reisdocumentenadministratie (Paspoortwet)) voor de gegevens van de voorgaande aanvraag.*

*Omdat de gegevens uit het basisregister reisdocumenten in dat geval worden verstrekt vanuit het overheidsdatacentrum in Nederland naar de bevoegde autoriteit in de openbare lichamen waar de aanvraag plaatsvindt, (...).».*³

In de praktijk wordt de ID-kaart BES op soortgelijke wijze gebruikt als de NIK. Op de ID-kaart BES zal in de toekomst ook het BSN-nummer worden geplaatst, waarmee dit document ook privacygevoelige informatie bevat. Kan de regering aangeven of de voornoemde wijze van aanvraag en controle van de NIK ook op de BES toegepast kan worden op de ID-kaart BES, om daarmee fraudegevoeligheid te ondervangen?

Voornoemde wijze van aanvraag en controle heeft betrekking op de uitgifte van de NIK in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Bij uitgifte van de identiteitskaart BES (sedula) worden persoonsgegevens niet in een centraal register opgenomen, zoals dat bij NIK's wel gebeurt in het basisregister reisdocumenten en de lokale Nederlandse identiteitskaartenadministratie. De openbare lichamen houden alleen een eigen (lokale) administratie bij van de door hen uitgegeven sedula's. Er is dus ook geen sprake van uitwisseling van persoonsgegevens tussen uitgevende instanties in de BES en een centrale registratie, waardoor de voornoemde maatregelen voor de identiteitskaart BES niet van toepassing kunnen zijn. Hierbij merk ik op dat de identiteitskaart BES enkel op de BES-eilanden als identificatiedocument kan worden gebruikt en geen reisdocument is.

Invoering van een aparte centrale registratie voor de identiteitskaart BES, waarmee gegevens van (vorige) aanvragen kunnen worden uitgewisseld, is, gelet op het aantal kaarten dat in omloop is (jaarlijks worden in totaal ca. 9.000 ID-kaarten BES uitgegeven) afgezet tegen de hieraan verbonden kosten geen proportionele optie.

¹ Artikel 1:19d Burgerlijk Wetboek. Zie bijv. Rb. Rotterdam 19 september 2025, ECLI:NL:RBROT:2025:12013.

² Op grond van artikel 30, eerste lid onder c, van het wetsvoorstel blijft gelden dat een NIK van rechtswege vervalt indien het geslacht van de houder is gewijzigd, zoals nu ook geldt op grond van artikel 47, eerste lid onder e, van de Paspoortwet.

³ Kamerstukken II 2024/25, 36 644, nr. 3, p. 16 en 19.

Op pagina 16 van de memorie van toelichting lezen deze leden vervolgens: «Wat betreft de verstrekking van gegevens uit het basisregister reisdocumenten zijn de zogenaamde hit/no hit raadplegingen van het basisregister het vermelden waard. Deze verstrekkingen geschieden ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van fraude met en misbruik van reisdocumenten en NIK's. Deze hit/no hit raadpleging houdt in dat de verstrekking van gegevens zich beperkt tot de mededeling of een in het register opgenomen NIK, waarvan de verzoeker het documentnummer heeft opgegeven, op grond van de geregistreerde status van het document niet meer in omloop mag zijn.»

Kan de regering aangeven of het systeem van hit/no hit raadplegingen voor de NIK op dezelfde manier kan worden toegepast op de BES als voor de ID-kaart BES? Kan de regering voorts aangeven welke maatregelen worden genomen om fraude met NIK's in zowel Nederland als de BES te voorkomen?

In het basisregister reisdocumenten staan geen gegevens opgeslagen over de identiteitskaart BES. Het basisregister reisdocumenten houdt alleen de gegevens bij van alle Nederlandse reisdocumenten en NIK's. De identiteitskaart BES is geen reisdocument. Er worden geen gegevens over uitgereikte identiteitskaarten BES opgenomen in het basisregister reisdocumenten. Het systeem van hit/no hit raadplegingen werkt via het basisregister reisdocumenten en kan daarom niet worden gebruikt om de geldigheid van een identiteitskaart BES te controleren. Ook hier geldt dat het inrichten van een aparte hit/no hit-voorziening voor de identiteitskaarten BES, waarvoor een centrale registratie voor de identiteitskaart BES vereist zou zijn, inclusief aansluiting controlerende partijen, geen proportionele optie is ten opzichte van het aantal kaarten dat in de BES in omloop is.⁴

Om fraude met NIK's te voorkomen worden verschillende maatregelen genomen. Zoals hiervoor genoemd worden de gegevens over alle uitgereikte NIK's bijgehouden in het basisregister reisdocumenten, ook als de NIK is aangevraagd in een openbaar lichaam. Hierdoor kunnen de actuele gegevens over alle NIK's altijd worden geraadpleegd, bijvoorbeeld bij twijfel over de geldigheid van het document of wanneer een nieuw document wordt aangevraagd. Daarnaast gelden verschillende waarborgen in het aanvraag-en uitgifteproces om fraude te voorkomen, zoals een functiescheiding tussen de verschillende medewerkers die bij het proces betrokken zijn en eisen aan de (kluis)opslag bij uitgevende instanties. Daarnaast worden de beveiliging van de chip in de NIK en het ontwerp van de kaart periodiek geüpdatet om fraudebestendigheid te waarborgen.

Burgers kunnen ook fraude met hun identiteitsdocumenten voorkomen door de KopieID-app te gebruiken als zij een kopie van hun document moeten maken. Met de KopieID-app kunnen zij een foto van het document maken en gegevens wegstrepen die niet nodig zijn, zoals het burgerservicenummer of de pasfoto. Ook kan een watermerk worden toegevoegd. Hiermee wordt oneigenlijk gebruik van de kopie van het identiteitsdocument tegengegaan. De KopieID-app is beschikbaar in het Nederlands, Engels, Papiaments en Spaans.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties –
Herstel Groningen, Digitalisering en Koninkrijksrelaties,
E. van Marum

⁴ Zoals ook aan de orde is geweest bij de behandeling van het wetsvoorstel invoering BSN en voorzieningen digitale overheid BES (Kamerstukken 36 639), *Handelingen I* 2025/26, nr. 2, item 3, p. 5.